

Súd: Okresný súd Trenčín
Spisová značka: 15C/130/2011
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3111217391
Dátum vydania rozhodnutia: 13. 04. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Peter Hvizdoš
ECLI: ECLI:SK:OSTN:2016:3111217391.18

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Trenčín sudcom Mgr. Petrom Hvizdošom v právnej veci navrhovateľiek: 1/ T. X., bytom V. U. XXX, 2/ W. I., bytom V. U. XXX a 3/ Y. K., bytom V. 6, navrhovateľka 2/ zastúpená navrhovateľkou X/, proti odporcom 1/ H. X., bytom V. U. XXX, právne zastúpenej Y. H. V., advokátom, so sídlom I. 2, O., 2/ Y. X., bytom V. U. XXX, 3/ O. W., nar. XX.XX.XXXX, bytom J. XXX, V. U., 4/ Y. X., nar. XX.XX.XXXX, bytom V. U. XXX, 5/ T. X., nar. XX.XX.XXXX, bytom V. U. XXX, 6/ G. X., nar. XX.XX.XXXX, bytom V. U. XXX, 7/ H. X., nar. XX.XX.XXXX, bytom V. U. XXX a 8/ P. X., nar. XX.XX.XXXX, bytom V. U. XXX, v konaní o určenie, že vec patrí do dedičstva, takto

rozhodol:

I. Súd určuje, že do dedičstva po poručiťelke Y. X., rod. C., nar. XX.XX.XXXX, ktorá zomrela dňa XX.XX.XXXX patria spoluvlastnícke podiely X/XX v nehnuteľnostiach nachádzajúcich sa v k. ú. V. U., zapísaných na LV č. XXXX ako parc. č. XXXXX lesné pozemky o výmere XXXXXX m², na LV č. XXXX ako parc. č. XXXXX trvalé trávne porasty o výmere XXXX m², na LV XXXX ako parc. č. XXXXX lesné pozemky o výmere XXXXXX m^X.

II. O trovách konania súd rozhodne samostatným uznesením do 30 dní po právoplatnosti rozsudku.

odôvodnenie:

Navrhovateľky sa návrhom zo dňa 20.7.2011 domáhali určenia, že kúpna zmluva uzavretá medzi Y. X., rod. C. ako predávajúcou a T. X. ako kupujúcim ohľadne spoluvlastníckeho podielu X/XX v nehnuteľnostiach nachádzajúcich sa v k. ú. V. U., zapísaných na LV č. XXXX ako parc. č. XXXXX lesné pozemky o výmere XXXXXX m², na LV č. XXXX ako parc. č. XXXXX trvalé trávne porasty o výmere XXXX m², na LV XXXX ako parc. č. XXXXX lesné pozemky o výmere XXXXXX m^X je neplatná. V návrhu uviedli, že odporca T. X. je bratom navrhovateľiek a ich súrodencom je aj Y. X.. Matka navrhovateľiek Y. X., rod. C., nar. XX.X.XXXX nadobudla uvedený podiel k predmetným nehnuteľnostiam v dedičskom konaní po otcovi navrhovateľiek T. X., ktorý zomrel dňa XX.X.XXXX, vedenom na Okresnom súde Trenčín pod sp. zn. XXD XXX/XXXX. Podľa súdneho znalca z odboru psychiatrie T. I. W. trpí Y. X., rod. C. duševnou poruchou a to organickým psychosyndrómom stredne ťažkého stupňa, ktorá nie je len prechodného charakteru a v dôsledku tejto duševnej choroby nie je schopná ovládať svoje konanie, ani chápať zmysel súdneho konania. V dôsledku toho nie je spôsobilá predvídať dosah svojich právnych úkonov, ani posúdiť ich vhodnosť, jej prejav vôle je ovplyvnený touto duševnou poruchou. Preto navrhovateľka 1/ podala na Okresný súd Trenčín návrh na pozbavenie spôsobilosti Y. X. na právne úkony a konanie prebieha pod sp. zn. XXPs X/XXXX. Y. X. je ľahko ovplyvniteľná, čoho využil odporca T. X. a naviedol ju na uzatvorenie kúpnej zmluvy ohľadne vyššie uvedených nehnuteľností. Podľa dostupných informácií bola predmetná kúpna zmluva uzavretá a Správa katastra v Trenčíne na jej základe povolila vklad vlastníckeho práva rozhodnutím zo dňa 24.05.2011 v prospech T. X.. Navrhovateľky zistili, že kúpna cena predstavuje 1 Euro, z čoho vyplýva, že ide v podstate o zmluvu bezodplatnú a zakryté darovanie. Už z toho je zrejmé, že matka sa pripravila nielen o výnos z otcovho podielu nehnuteľností, ale aj o peňažné prostriedky, ktoré by v postavení dôchodkyne veľmi potrebovala. T. X. jej neposkytuje žiadnu opateru ani zábezpeku

úhrady jej životných nákladov. Ak by Y. X. bola duševne v poriadku, takúto absolútne nevýhodnú zmluvu by neuzavrela. K takémuto právnomu úkonu nemala žiadny rozumný ani morálny dôvod. Na základe toho majú navrhovateľky za to, že právny úkon uzavretia kúpnej zmluvy s T. X. ohľadne uvedeného podielu v predmetných nehnuteľnostiach je v zmysle § 38 Občianskeho zákonníka neplatný. Podľa rozhodnutia R 21/54 Zb. s.r. rozhodujúce nie je formálne zbavenie spôsobilosti na právne úkony, ale skutočná spôsobilosť mať práva a povinnosti, ktorá je závislá od duševného stavu. Je možné, že T. X. zistil, že navrhovateľka 1/ chce podať návrh na pozbavenie spôsobilosti na právne úkony a využil situáciu v domnení, že absencia formálneho pozbavenia spôsobilosti na právne úkony zhojí právny úkon, ktorý matka pod jeho vplyvom urobila v stave skutočnej duševnej poruchy, ktorá má už trvalý charakter. T. Y. X. si vo všetkých troch parceliach ponechala spoluvlastnícky podiel tiež vo výške 3/92. T. X. navrhovateľkám bráni v akomkoľvek užívaní zostávajúcich podielov, napriek tomu, že sa o matku starajú a poskytujú jej všetku starostlivosť.

Pôvodný odporca T. X. v písomnom vyjadrení zo dňa XX.X.XXXX s návrhom nesúhlasil. Uviedol, že navrhovateľky nepreukázali naliehavý právny záujem na predmetnom určovacom návrhu o neplatnosť zmluvy v zmysle § 80 písm. c/ O.s.p.. Ak navrhovateľky v uzavretí kúpnej zmluvy videli ohrozenie ich prípadných dedičských nárokov po Y. X., dostatočnú ochranu takýchto práv im poskytuje § 484 Občianskeho zákonníka o započítaní daru do dedičského podielu a iné ustanovenia siedmej časti Občianskeho zákonníka. Naliehavý právny záujem nie je daný. Ďalej uviedol, že kúpna zmluva je platným právnym úkonom, Y. X. zmluvu podpísala pri plnom vedomí a v súlade s jej skutočnou vôľou pred povereným pracovníkom obce V. U.. Y. X. si bola až do svojej smrti dňa XX.X.XXXX plne vedomá všetkých svojich úkonov. Jediným motívom navrhovateľky 1/ v konaní o pozbavenie Y. X. spôsobilosti na právne úkony vedenom na Okresnom súde Trenčín bolo zabrániť Y. X., svojej matke účinne sa brániť a domáhať sa svojich práv. Dňa 12.8.2003 Y. X., vtedy ešte so svojim manželom darovacou zmluvou previedli na navrhovateľku 1/ rodinný dom súp. č. XXX, postavený na parc. č. X/XX a zapísaný na LV č. XXXX (dnes LV č. XXXX) vedenom U. katastra O.. Po nezhodách s navrhovateľkou 1/ ako obdarovanou sa Y. X. ako dárkyňa svojou žalobou zo dňa XX.X.XXXX (konanie vedené na Okresnom súde Trenčín pod sp. zn. XXC/XX/XXXX) domáhala vrátenia uvedeného daru. Navrhovateľka 1/ sa proti uvedenej žalobe bránila zrejme iba tým spôsobom, že podala na tunajší súd už spomínaný podnet na pozbavenie Y. X. spôsobilosti na právne úkony. Okolnosti skúmania duševného zdravia Y. X. T. I. W. boli netransparentné, pretože T. X. a ani Y. X. ako synom Y. X. nebolo umožnené byť pri vyšetrení duševného stavu ich matky, ktoré sa uskutočnilo u nej doma. Z. MUDr. I. W. nezodpovedali skutočnému zdravotnému stavu Y. X. tak ako ho vnímalo nielen laické okolie, ale aj osoby s lekárskeym vzdelaním. Žiaden z lekárov, ktorých Y. X. navštevovala sa nikdy nevyjadril v tom smere, že by mala javiť známky takého duševného ochorenia, dôsledkom ktorého by mohla byť nespôsobilá na právne úkony. Z vyjadrenia obvodného lekára T. J. R., že Y. X. „je nepokojná, nervózna a tak ďalej...“ predsa vôbec nemožno vyvodzovať záver, že táto trpí akoukoľvek duševnou poruchou a už vôbec nie takou, ktorá by obmedzovala jej schopnosť posúdiť následky svojho konania alebo svoje konanie ovládnuť. Nepokoj či nervozita samé o sebe sú predsa iba bežnou povahovou vlastnosťou konkrétneho človeka, ktorá sa v priebehu jeho života môže meniť. Tieto charakterové vlastnosti však neobmedzujú schopnosť človeka rozhodovať sa. Nepokoj či nervozita u staršieho človeka nie sú vôbec zriedkavé. Y. X. bola po celý svoj život zvyknutá tvrdo pracovať. V dôsledku kardiologických a ortopedických zdravotných problémov bola stále viac fyzicky obmedzovaná v schopnosti starať sa o domácnosť, záhradu či o seba. Bolo by celkom prirodzené, ak by v takejto svojej situácii bola trochu nervózna. Na určitý stupeň nervozity či nepokoja mala dostatočné právo nielen z dôvodu jej chradnúceho fyzického zdravia, ale aj vzhľadom na stratu partnera, s ktorým prežila celý život. T. Y. X. zomrel dňa XX.X.XXXX. Pozoruhodný je aj záver T. J. R., keď v I. správe - náleze zo dňa XX.X.XXXX doporučil Y. X. zbaviť spôsobilosti na právne úkony. Y. X. u T. R. ako svojho obvodného lekára nebola osobne niekoľko rokov. Lieky pre ňu chodila k obvodnému lekárovi predpisovať navrhovateľka 2/ bez Y. X.. Možno sa iba domnievať, že zdrojom týchto nesprávnych informácií obvodného lekára bola práve navrhovateľka 1/, ktorá sa až nadmieru aktívne pričínila o promptné a „úspešné“ pozbavenie svojej vlastnej matky spôsobilosti na právne úkony. Odporca T. X. bol toho názoru, že ani stav lekárskej vedy v súčasnosti neumožňuje stanovovať duševnú poruchu skúmanej osoby spätne do obdobia pred jej faktickým vyšetrením alebo dokonca spätne ku konkrétnemu momentu. V spise nie sú založené a neexistujú dôkazy, ktorými by bolo spoľahlivo preukázané, že Y. X. bola práve v čase uzatvárania predmetnej kúpnej zmluvy v stave takej duševnej poruchy, ktorá ju na tento konkrétny právny úkon robila nespôsobilou. Aj pracovník obce overením podpisov na zmluve považoval Y. X. v tom čase za spôsobilú na právne úkony. Ak by aj bolo preukázané, že Y. X. pred podpisom uvedenej kúpnej zmluvy skutočne trpela duševnou poruchou vylučujúcou jej spôsobilosť na právne úkony, potom

by pre určenie uvedenej zmluvy za neplatnú bolo nevyhnutné spoľahlivo vylúčiť, že v čase jej uzavretia sa u menovanej nevyskytol tzv. „jasný okamih“ (lucidum intervalum). Odporca nesúhlasil ani s tvrdením navrhovateľiek, že predmetná kúpna zmluva by mala byť neplatná z dôvodu neprimerane nízkej kúpnej ceny. Takáto skutočnosť by však ani nemohla mať za následok absolútnu neplatnosť uvedenej kúpnej zmluvy, ale iba relatívnu. Žalovať relatívnu neplatnosť uvedenej kúpnej zmluvy však navrhovateľky nie sú aktívne vecne legitimované. Právny úkon sa považuje za platný pokiaľ sa ten, kto je ním dotknutý jeho neplatnosti nedovolá. Dotknutým z dôvodu kúpnej ceny v uvedenom prípade mohol byť iba T. X. ako kupujúci alebo Y. X. ako predávajúca, nie tretie osoby. Navrhovateľky neuviedli žiaden všeobecne záväzný právny predpis o cenách, s ktorým by bola predmetná kúpna zmluva v otázke dohodnutej kúpnej ceny v rozpore. Pokiaľ ide o tvrdenie navrhovateľiek, že uvedená kúpna zmluva iba zastierala akt darovania, potom podľa ustanovenia § 41a ods. 2 Občianskeho zákonníka platí že, ak by sa v prípade uvedenej kúpnej zmluvy aj skutočne jednalo o zastieranie darovania, potom platí táto darovacia zmluva. Na skutočnosti, že vlastníkom podielu X/XX na predmetných nehnuteľnostiach je T. X. by sa tak nič nezmenilo.

Navrhovateľky k písomnému podaniu odporcu T. X. podali vyjadrenie zo dňa X.XX.XXXX. Naliehavý právny záujem majú navrhovateľky na vyslovení neplatnosti zmluvy preto, že na jej podklade sa stal T. X. vlastníkom podielu X/XX na predmetných nehnuteľnostiach. Znamená to, že navrhovateľky ako dedičky po matke nemôžu zdediť celý podiel na nehnuteľnostiach ktoré patrili matke v podiely X/XX po smrti ich otca. V dedičskom konaní po otcovi sa dedičia vzdali dedičských nárokov na tieto nehnuteľnosti práve preto, aby po jej smrti mohli dediť rovnako všetci súrodenci celý podiel ktorý vlastnili ich rodičia. Vo svojom vyjadrení T. X. uviedol, že dostatočná ochrana dedičských práv navrhovateľiek je zachovaná podľa § 484 Občianskeho zákonníka tým, že dar sa započíta do dedičského podielu. Navrhovateľky nie sú v rovnakej situácii v tom prípade ak sa môžu stať dedičmi podielov na nehnuteľnostiach, alebo ak sa dar len započíta do dedičského podielu. Z vyjadrenia T. X. je dostatočne zrejmé, že zmluvu aj sám považuje za kúpnu zmluvu a teda nemôže sa ako dar započítať do dedičského podielu. V prípade T. I. W. ide o renomovaného odborníka, ktorý je dlhú dobu i súdnym znalcom a nie je dôvod pochybovať o jeho odborných schopnostiach. Navrhovateľka 1/ chcela podať návrh na zbavenie svojprávnosti Y. X. už po smrti otca, pretože matkou žila v spoločnej domácnosti a poznala jej zdravotný stav. Uvažovala o tom preto, že matku začali vo svoj prospech ovplyvňovať T. a Y. X. a ich dcéry, najmä Y. X. dcéra T. X., ktorú sa snažila Y. X. od navrhovateľiek izolovať, aby ju mala stále pod kontrolou a čo jej prikázala, to matka urobila. Tak sa stalo, že jej nechali podpísať okrem predmetnej kúpnej zmluvy aj žalobu na navrhovateľku 1/ o vrátenie daru. Y. X. však vedela len to, že niečo podpisovala, vôbec však nemala vedomosť o tom čo podpísala. Keď navrhovateľka 3/ vyčítala matke, prečo podpisuje také klamstvá, matka plakala, že nevie čo podpísala. Keby boli rodičia mali záujem, aby sa stal T. X. vlastníkom celého ich podielu na lesných pozemkoch, boli by mu tieto nehnuteľnosti darovali už za života tak, ako to urobili v prípade darovania rodinného domu navrhovateľke X/. T. X. nemohol žiadať zbaviť svojprávnosti rodičov v čase prevodu domu na navrhovateľku 1/, pretože otec nejaviel žiadne známky duševnej choroby a matka v tom čase tiež bola ešte bez príznakov takejto choroby. Psychické problémy sa u matky prejavili asi 1 - 2 roky pred smrťou otca a vo väčšej miere sa prejavili po jeho smrti. T. X. s bratom matku zneužili tým spôsobom, že jej dali podpísať najprv výzvu na vrátenie daru a potom žalobu o vrátenie daru, kde uviedli samé klamstvá. Žalobu podali dňa 10.2.2011 a konanie sa viedlo pod sp.zn.14C 32/2011 a dňa 6.7.2011 jej nechali podpísať návrh na predbežné opatrenie v tomto spore o udelenie zákazu rekonštrukčných prác na dome, ktoré navrhovateľka 1/ v tom období vôbec neprevádzala. Toto konanie bolo zastavené na základe dodatku znaleckého posudku T. W., ktorý považoval Y. X. za psychicky chorú už v tom čase. V tomto období matka podpísala aj predmetnú zmluvu, teda v čase kedy ju už lekár považoval za neschopnú právnych úkonov. I z tohoto je zrejmé, že Y. X. podpisovala všetko, čo jej dali podpísať a pri tom určite nevedela, čo podpisuje. Pracovník obce má jedinou povinnosť overiť, že listinu podpísala osoba, ktorá sa preukázala dokladom. V žiadnom prípade nemá právo a ani nemá schopnosti posudzovať či je osoba spôsobilá na právne úkony. Nie je pravdou, že by ošetrojúci lekár Y. X. T. R. menovanú nevidel niekoľko rokov. Spočiatku Y. X. chodila do jeho ordinácie a keď nebola schopná, lekár ju v minulosti navštívil aj doma. Lekár dobre poznal jej zdravotný stav a mohol ju doporučiť na zbavenie spôsobilosti na právne úkony. Y. X. nebola agresívna, nikoho fyzicky nenapádala, preto nebolo potrebné pre jej psychické problémy vyhľadávať psychiatra. Najmä v čase keď žil otec, bola ním usmerňovaná, takže nebolo potrebné vyhľadať lekársku pomoc.

V priebehu konania zomrela odporkyňa Y. X. a súd podľa § 107 O.s.p. konal s dedičmi - deťmi Y. X., zistených zo spisu Okresného súdu Trenčín sp. zn. 15D/353/2012 a to s navrhovateľkami 1/ - 3/, T.

X., a Y. X. ako odporcom 2/. Po úmrtí T. X. dňa X.XX.XXXX bolo konanie prerušené do skončenia dedičského konania po ňom vedeného na Okresnom súde Trenčín pod sp. zn. 16D 32/2013, a po právoplatnom skončení tohto dedičského konania súd pokračoval v konaní s dedičkou poručiťela - H. X. ako odporkyňou X/, keďže nadobudla do vlastníctva predmetné spoluvlastnícke podiely.

Navrhovateľky písomným podaním zo dňa 11.6.2015 zmenili z dôvodu úmrtia Y. X. návrh tak, že žiadali určiť, že spoluvlastnícke podiely X/XX k uvedeným nehnuteľnostiam patria do dedičstva po poručiťelke Y. X., rod. C., nar. XX.XX.XXXX, zomrelej dňa XX.XX.XXXX. Zároveň navrhovateľky navrhli pripustiť do konania na strane odporcov vstup všetkých dedičov, prípadne právnych nástupcov dedičov Y. X., a to O. W., nar. XX.XX.XXXX, bytom J. XXX, V. U., Y. X., nar. XX.XX.XXXX, bytom V. U. XXX, T. X., nar. XX.XX.XXXX, bytom V. U. XXX, G. X., nar. XX.XX.XXXX, bytom V. U. XXX, H. X., nar. XX.XX.XXXX, bytom V. U. XXX, P. X., nar. XX.XX.XXXX, bytom V. U. XXX ako odporcov 3/ až X/. Súd uznesením č.k. 15C 130/2011-300 zo dňa 3.8.2015 pripustil navrhnutú zmenu návrhu a pripustil vstup dedičov a ich právnych nástupcov po Y. X. do konania na strane odporcov.

Vec bola podľa § 101 ods. 2 O.s.p. prejednaná v neprítomnosti odporcov 5/, 8/, ktorí boli fikciou doručenia podľa § 47 ods. 2 O.s.p. na pojednávanie riadne a včas predvolaní, neprítomnosť neospravedlnili, nežiadali odročiť pojednávanie. Posledného pojednávania sa nezúčastnila navrhovateľka 2/, ktorú v konaní zastupovala navrhovateľka 3/, nežiadala odročiť pojednávanie, a preto súd vec rozhodol v jej neprítomnosti.

Súd vykonal dokazovanie výsluchom navrhovateľiek 1/, 2/, odporcu T. X., odporcov X/, X/, X/, X/, X/, svedkov T. I. W., T. J. R., Q. P., Y. U., znalkyne T. H. Z., oboznámením osvedčenia o dedičstve XXD/XXX/XXXX-XX zo dňa XX.X.XXXX, internetových výpisov z listov vlastníctva č. XXXX, XXXX, XXXX k.ú. V. U., úmrtného listu Y. X., rod. C., obsahu spisu U. katastra O. V XXXX/XX, najmä kúpnej zmluvy zo dňa X.X.XXXX, rozhodnutia U. katastra O. zo dňa XX.X.XXXX, obsahu spisu C. súdu O. sp. zn. XXPs/X/XXXX, najmä znaleckého posudku znalca T. I. W. č. XX/XXXX zo dňa X.X.XXXX, rozsudku C. súdu O. č.k. XXPs/X/XXXX-XX zo dňa XX.X.XXXX, obsahu spisu C. súdu O. sp. zn. XXC XX/XXXX, najmä dodatku č. XX/XXXX zo dňa XX.XX.XXXX k znaleckému posudku znalca T. I. W. č. XX/XXXX, správ o majetkových a príjmových pomeroch navrhovateľiek, žaloby o vrátenie daru, úmrtného listu a oznámenia o úmrtí T. X., podania navrhovateľiek zo dňa XX.X.XXXX, oznámenia notárky Y. H. L. zo dňa XX.X.XXXX, osvedčenia o dedičstve XXD XX/XXXX-XX vydaného notárkou Y. H. L. dňa XX.XX.XXXX, znaleckého posudku znalkyne T. H. Z. č. XX/XX zo dňa X.X.XXXX, vyjadrení odporcov X/, 2/ k znaleckému posudku č. XX/XX, uznesenia C. riaditeľstva PZ v O. K.: C.-XXX/X-OVK-TN-XXXX zo dňa XX.X.XXXX, uznesení C. oddelenia PZ v B. zo dňa XX.XX.XXXX o začatí trestného stíhania a zo dňa XX.XX.XXXX o nevylúčení povereného príslušníka PZ, vyjadrenia navrhovateľiek k znaleckému posudku č. XX/XX, trestného oznámenia zo dňa XX.X.XXXX, dokladov o platbách, zdravotnej dokumentácie Y. X., písomného podania odporkyne 7/ zo dňa XX.XX.XXXX, a zistil nasledovný skutkový stav veci:

Zo spisu U. katastra O. V XXXX/XX, internetových výpisov z listov vlastníctva č. XXXX, XXXX, XXXX k.ú. V. U. bolo zistené, že dňa X.X.XXXX uzavrela Y. X. ako predávajúca s T. X. ako kupujúcim kúpnu zmluvu, predmetom ktorej bol prevod spoluvlastníckeho podielu X/XX v nehnuteľnostiach nachádzajúcich sa v k. ú. V. U., zapísaných na LV č. XXXX ako parc. č. XXXXX lesné pozemky o výmere XXXXXX m², na LV č. XXXX ako parc. č. XXXXX trvalé trávne porasty o výmere XXXX m², na LV XXXX ako parc. č. XXXXX lesné pozemky o výmere XXXXXX m² na T. X., ktorý sa zaviazal zaplatiť predávajúcej kúpnu cenu X Q. pri podpise zmluvy. Y. X. bola pôvodne vlastníčkou spoluvlastníckeho podielu X/XX týchto pozemkov, a na T. X. previedla polovicu z tohto podielu, polovicu si ponechala vo vlastníctve. Z osvedčovacej doložky C. V. U. vyplýva, že Y. X. uznala podpis na kúpnej zmluve dňa XX.X.XXXX za svoj vlastný. Vklad vlastníckeho práva do katastra nehnuteľností v prospech T. X. bol povolený rozhodnutím U. katastra O. V XXXX/XX zo dňa XX.X.XXXX. Následne nadobudla spoluvlastnícky podiel X/XX k uvedeným pozemkom odporkyňa 1/ na základe osvedčenia o dedičstve XXD XX/XXXX, zaevidovaného v katastri nehnuteľností pod Z XXXX/XX.

Na základe návrhu navrhovateľky 1/ bolo na Okresnom súde Trenčín pod sp. zn. XXPs/X/XXXX vedené konanie o pozbavenie spôsobilosti Y. X. na právne úkony. Vo veci vypracoval súdom ustanovený znalec z odboru zdravotníctvo a farmácia, odvetvia psychiatria T. I. W. dňa X.X.XXXX znalecký posudok č. XX/XXXX. Závery formuloval na základe oboznámenia sa so súdnym spisom, zdravotnou dokumentáciou menovanej, a na základe psychiatrického vyšetrenia Y. X. zo dňa X.X.XXXX. V rámci zhodnotenia

nálezov znalec v posudku uviedol, že Y. X. navštevovala aj kardiologickú ambulanciu, pričom na kontrolnom vyšetrení dňa X.X.XXXX boli zistené významné degeneratívne zmeny a hypertrofia stien ľavej komory srdca. Počas vyšetrenia Y. X. je v popredí klinického obrazu prítomná emočná plochosť, bez zjavnejšej depresie, v anamnéze depresívne rozlady, labilnejšia afektívnosť. Myslenie po stránke štruktúrnej je súvislé, simplexné. Po stránke obsahovej bez patických obsahov v zmysle bludov. Poruchy vnímania nezistil. Pokles intelektových a mnestických funkcií, zistil najvýraznejšie v oblasti novopamäti. Konanie vyšetrovanej je nesamostatné, postráda primeranú vôľovú kontrolu, je ľahko ovplyvniteľná, zmanipulovateľná. Jej schopnosť úsudku je v dôsledku organických zmien, znehodnotená, postráda primerané zvažovanie súvislostí. Osobnosť organicky alterovaná v oblasti temperamentu, záujmov, výrazne nesamostatná, odkázaná na pomoc, dohľad a ochranu. Počas vyšetrenia M.M.S.E (mini-mental state examination test), v jednotlivých položkách testu sa javí slabá predovšetkým pozornosť, počítanie, krátkodobá pamäť - celkový výsledok, ktorý dosiahla, je 20 bodov, čo zodpovedá kognitívnej poruche stredného stupňa. Zistené psychické zmeny sú v.s. podmienené pokročilým vekom pacientky a s tým súvisiacou sklerózou mozgových ciev. Nie je možné očakávať, že sa stav vyšetrovanej v budúcnosti zlepší, prognóza ďalšieho vývoja duševnej poruchy je nepriaznivá, bude sa s pribúdajúcim vekom zhoršovať. Znalec uzavrel, že Y. X. trpí duševnou poruchou, ktorá nie je len prechodného charakteru, ide o organický psychosyndróm stredne ťažkého stupňa. U vyšetrovanej osoby sa táto duševná porucha prejavuje emočnou oploštenosťou, afektívnou labilitou, simplexným myslením, poklesom intelektových a mnestických schopností - najmä v novopamäti, poruchou pozornosti a organickými zmenami osobnosti najmä v oblasti záujmov, temperamentu. Jej konanie je nesamostatné, postráda primeranú vôľovú kontrolu, je ľahko ovplyvniteľná, zmanipulovateľná. Jej schopnosť úsudku je v dôsledku organických zmien, znehodnotená, postráda primerané zvažovanie súvislostí. Vyžaduje dohľad, pomoc a ochranu. V dôsledku duševnej poruchy je vyšetovaná osoba v plnom rozsahu neschopná zodpovedne vybavovať svoje záležitosti a nie je schopná ovládať svoje konanie, nie je schopná vykonávať právne úkony. Okresný súd Trenčín rozsudkom č.k. XXPs/X/XXXX-XX zo dňa XX.X.XXXX, právoplatným dňa XX.X.XXXX Y. X. pozbavil spôsobilosti na právne úkony a za opatrovníčku jej ustanovil navrhovateľku X/.

Zo spisu Okresného súdu Trenčín spis. zn. XXC XX/XXXX vyplýva, že toto konanie o vrátenie daru proti navrhovateľke 1/ bolo začaté dňa XX.X.XXXX na základe návrhu podpísaného Y. X. dňa XX.X.XXXX. Predmetom konania bola požiadavka na vrátenie rodinného domu súp. č. XXX na pozemku parc. č. X/XX k.ú. V. U., ktorý navrhovateľke 1/ darovala Y. X. s T. X. na základe darovacej zmluvy zo dňa XX.X.XXXX. Dôvody pre vrátenie daru boli v žalobe popísané tak, že obdarovaná sa od úmrtia T. X. správa k daryni veľmi nevhodne. Napriek tomu, že Y. X. má v dome právo doživotného bezplatného užívania a bývania, toto právo jej je navrhovateľkou 1/ neustále upierané, pretože v dome zamyká všetky miestnosti, obmedzuje jej prístup do nich, vypína ističe elektrickej energie, uzatvára prívod vody. Svojím konaním teda navrhovateľka 1/ hrubo porušuje dobré mravy. Na požiadanie súdu znalec z odboru zdravotníctva a farmácia, odvetvia psychiatria T. Ladislav W. vypracoval dňa XX.XX.XXXX znalecký posudok č. XX/XXXX ako dodatok k jeho posudku č. XX/XXXX. V ňom znalec uzavrel, že psychický stav Y. X. ku dňu XX.XX.XXXX veľmi pravdepodobne zodpovedal záveru psychiatrického vyšetrenia, ktoré bolo vykonané v júli XXXX v rámci znaleckého posudku č. XX/XXXX a veľmi pravdepodobne už v tomto čase trpela organickým psychosyndrómom stredne ťažkého stupňa v.s. v dôsledku artériosklerózy, že veľmi pravdepodobne nebola schopná dňa XX.XX.XXXX robiť právne úkony - podať na súd konkrétnu žalobu a nebola k tomuto dňu schopná chápať zmysel svojho konania a posúdiť jeho následky. Znalec v posudku uviedol, že hoci Y. X. nebola v minulosti psychiatricky vyšetrená, to neznamená, že jej psychický stav nebol zmenený. Pri organickom psychosyndróme v pokročilejšom veku sa realizuje psychiatrické vyšetrenie spravidla iba vtedy, keď sú prítomné poruchy sociability (poruchy správania agresívneho charakteru, alebo iné ťažkosti, ktoré sú v bežnom živote problematické a rušivé). Takéto problémy u nej nezistil. Uznesením Okresného súdu Trenčín č.k. XXC/XX/XXXX-XX zo dňa XX.XX.XXXX bolo konanie zastavené pre neodstrániteľnú vadu konania, pretože zo znaleckého posudku bolo preukázané, že Y. X. nemala spôsobilosť na právne úkony a tým ani procesnú spôsobilosť v čase napísania a podania žaloby na súd.

Z uznesenia Okresného riaditeľstva PZ v O. K.: C.-XXX/X-OVK-TN-XXXX zo dňa XX.X.XXXX vyplýva, že ním bolo odmietnuté trestné oznámenie T. a Y. X. vo veci prečinu podvodu podľa § 221 ods. 1 Trestného zákona, prečinu sprenevery podľa § 213 ods. 1, ods. 2 písm. a) Trestného zákona, a prečinu obmedzovania slobody pobytu podľa § 184 ods. 1 písm. b) Trestného zákona, pretože nie je dôvod na začatie trestného stíhania alebo na postup podľa § 197 ods. 2 Trestného poriadku. Z odôvodnenia

uznesenia vyplýva, že Y. X. uviedol, že v neznámy deň prišiel za svojou matkou Y. X., ktorá mu mala povedať, že bola za ňou dcéra T. Birásová aj so zamestnankyňou obecného úradu, aby podpísala nejaké papiere, pričom nevedela, čo podpisovala. Y. X. vyšetrovateľovi uviedla, že si na nič také nespomína, a že vzhľadom na jej vysoký vek má už slabú pamäť.

Za účelom odstránenia sporných tvrdení strán ohľadom duševného stavu Y. X. v čase podpisu predmetnej kúpnej zmluvy a v čase uznania podpisu za vlastný súd nariadil znalecké dokazovanie. Ustanovil znalkyňu z odboru zdravotníctvo a farmácia, odvetvia psychiatria T. H. Z., ktorej uložil zistiť, či trpela Y. X. v dňoch X.X.XXXX a XX.X.XXXX duševnou poruchou a ak áno, o akú duševnú poruchu sa jednalo, vychádzajúc zo zdravotnej dokumentácie menovanej a odborného vyšetrenia menovanej znalcom T. I. W., ktoré predchádzalo podaniu znaleckého posudku menovaného znalca č. XX/XXXX zo dňa X.X.XXXX; ak menovaná vo vyššie uvedených dňoch trpela duševnou poruchou, či ju robila táto nespôsobilou na uzatvorenie kúpnej zmluvy dňa X.X.XXXX a na uznanie svojho podpisu na tejto zmluve za vlastný dňa XX.X.XXXX, či je možné určiť, či menovaná pri vyššie uvedených úkonoch dňa X.X.XXXX a XX.X.XXXX mala tzv. jasny okamih. Z. na otázky odpovedala v posudku č. XX/XX zo dňa X.X.XXXX, ktorý vypracovala na podklade spisovej dokumentácie a zdravotnej dokumentácie Y. X.. Vychádzajúc zo zdravotnej dokumentácie menovanej a odborného vyšetrenia menovanej znalcom T. I. W., ktoré predchádzalo podaniu znaleckého posudku menovaného znalca č. XX/XXXX zo dňa X.X.XXXX znalkyňa T. H. Z. usúdila, že Y. X. trpela v dňoch X.X.XXXX a XX.X.XXXX duševnou poruchou - demenciou, ktorá podľa zistených klinických prejavov mala stredný stupeň. Tomuto nasvedčuje i výsledok testu T.: XX bodov. Jedná sa o poškodenie mozgu, ktoré sa vyvíja postupne a časom sa prehľbuje. Z. vyšetrenie T. W. bolo zrealizované necelé X mesiace po uvedenom termíne. Medzitým nebolo zdokumentované náhle poškodenie mozgu napr. cievnou príhodou, úrazom a pod., ktoré by modifikovalo /pozmenilo/ klinický obraz. Preto možno demenciu stredného stupňa v posudzovanom období v apríli 2011 predpokladať. Organický psychosyndróm sa používa na označenie psychických dysfunkcií, ktoré súvisia s ochorením alebo poškodením mozgu. Je to širší pojem, ktorý zahŕňa o.i. aj demenciu. Znalkyňa ďalej vysvetlila, že pri Demencii dochádza k zhoršeniu pamäti - oslabená je schopnosť učiť sa nové veci, postihnutý zabúda, čo nedávno robil, kam si položil veci, k poškodeniu úsudku a myslenia /pri plánovaní, organizovaní a všeobecnom spracovaní informácií/ - môže vykonávať len jednoduché úkony samostatne alebo s pomocou iných osôb, zlyháva v riešení problémov, je zredukovaná starostlivosť o seba - potrebuje pomoc pri hygiene, obliekaní, udržiavaní osobných vecí. Vedomie nie je zastreté, sú prítomné zmeny emotivity, v prípade Y. X. sa jednalo o apatiu a emočnú labilitu; dochádza k celkovej zmene osobnosti. U posudzovanej bol prítomná nesamostatnosť, ústupčivosť, nízka schopnosť odolať vonkajšiemu nátlaku, tendencia vyjsť v ústrety všetkým, čo mohlo byť aj pôvodnou črtou jej osobnosti, ktorá sa v starobe zvýraznila. Uvedená porucha ju robila nespôsobilou na uzatvorenie predmetnej kúpnej zmluvy dňa X.X.XXXX. Spisová dokumentácia neobsahuje záznam z uznania podpisu na tejto zmluve za vlastný na obci Horná Súča s popisom okolností a správania posudzovanej. V tejto súvislosti možno uvažovať o stave zmätenosti, v ktorom by nebola schopná zorientovať sa v situácii ani uznať podpis za vlastný. Takýto stav u nej v minulosti zdokumentovaný nebol a bolo by len na zúčastnených pri podpise určiť, či je jej správanie adekvátne alebo abnormálne /chorobné. Taktiež nie je k dispozícii údaj o tom, či bola dostatočne zachovaná jej zraková ostrosť prirodzene /čo je vzhľadom k veku nepravdepodobné/ alebo s korektívnou pomôckou - okuliarmi, t.j. či videla na to, čo posudzovala. Demencia je chronické ochorenie so zhoršujúcim sa priebehom. Lucídny interval je časový úsek, behom ktorého sa u chorého s postihnutím mozgu nevyskytujú žiadne klinické prejavy ochorenia. Prítomnosť jasného okamihu pri posudzovaných úkonoch by bolo možné určiť, ak by existoval záznam s popisom konania a komunikácie alebohej v inkriminovanom čase. Pri vyššie uvedených úkonoch je dôležité si uvedomiť, že okrem poškodenia mozgu dementným procesom s následným nedostatkom kritičnosti a úsudkových schopností sa na samotnom úkone vo výraznej miere tiež podieľali osobnostné charakteristiky posudzovanej, t.j. pasivita, nízka schopnosť až neschopnosť odolávať vonkajšiemu tlaku, apatia, rezignovanosť, poddávanie sa situácii, ľahká ovplyvniteľnosť. Tieto boli pravdepodobne prítomné už pred rozvojom poškodenia mozgu a demenciou sa zvýraznili, čo zvýšilo riziko jej zneužiteľnosti.

Zo zdravotnej dokumentácie Y. X. a výsluchu svedka T. J. R., ktorý bol obvodným lekárom Y. X. súd zistil, že menovaná nebola pred podaním posudku T. I. W. psychiatricky vyšetrená. V minulosti mala robenú strumektómiu, bola sledovaná v endokrinologickej, urologickej, ortopédickej, kožnej ambulancii. Mala problémy s vysokým krvným tlakom, v lekárskej správe o hospitalizácii na internom oddelení v Trenčíne zo dňa 8.9.2005 je konštatovaných viacero diagnóz pacientky vrátane arteriálnej hypertenzie

II. až III. stupňa. Y. X. v roku XXXX podstúpila náhradu aortálnej chlopne, na kontrolnom kardiologickom vyšetrení dňa X.X.XXXX boli zistené významné degeneratívne zmeny a hypertrofia stien ľavej komory srdca. U. T. J. R. si vzhľadom na odstup času 4 rokov presne nepamätal okolností, keď dňa XX.X.XXXX vydal lekársky nález s odporúčaním na pozbavenie Y. X. spôsobilosti na právne úkony, ale zrejme to bolo tak, že príbuzní pacientky uvádzali, že je nepokojná, nervózna, trpela nespavosťou, v súvislosti s jej problémami a preto navrhol aby ju vyšetril psychiater.

Navrhovateľky v písomnom podaní zo dňa XX.X.XXXX súhlasili so závermi znaleckého posudku č. T. H. Z. č. XX/XX zo dňa X.X.XXXX.

Odporkyňa 1/ v písomnom vyjadrení zo dňa X.X.XXXX nesúhlasila so znaleckým posudkom T. H. Z. č. XX/XX zo dňa X.X.XXXX. Uviedla, že znalkyňa vychádzala pri vypracovaní posudku z jediného zdroja informácií o duševnom stave Y. X., a to z posudku T. I. W. č. XX/XX zo dňa X.X.XXXX, ktorý bol vyhotovený 90 dní po podpise spornej zmluvy a dodatku k tomuto posudku zo dňa XX.XX.XXXX, ktorý bol vyhotovený XXX dní po podpise spornej zmluvy. L. T. I. W. však nemožno vôbec považovať za objektívny, pretože vychádzal z údajov o fyzickom a duševnom stave Y. X., ktoré mu poskytli navrhovateľky, prítomné pri vyšetrení menovanej. Znalec vôbec neupovedomil synov Y. X. o tom, že je plánované vyšetrenie Y. X., a títo sa vyšetrenia nezúčastnili a nemohli znalcovi uviesť svoj názor na zdravotný stav ich matky. Závery znalca T. I. W. nie sú jednoznačné, pričom aj znalkyňa T. H. Z. vo svojom posudku uviedla, že demenciu stredne ťažkého stupňa v období apríl XXXX možno predpokladať. Takýto záver znalkyne bez exaktných dôkazov nie je dostatočným dôvodom pre skonštatovanie neplatnosti právneho úkonu. Odporkyňa 1/ je na rozdiel od znalkyne toho názoru, že s prihliadnutím najmä na vek XX rokov a diagnózy Y. X., je veľmi pravdepodobné, že od apríla XXXX do vyšetrenia znalcom T. W. mohla u Y. X. nastať náhla cievna príhoda, úraz, či iná udalosť, bez toho, aby došlo k hospitalizácii a ich zadokumentovaniu, v dôsledku ktorých udalostí by sa zmenil stav vyšetrovanej. Znalkyňa nie je očný lekár, a preto jej neprislúcha sa vyjadrovať k možným zrakovým vadám Y. X.. Z posudku znalkyne zároveň vyplýva, že prítomnosť jasného okamihu Y. X. v čase podpisu zmluvy vôbec nie je vylúčená. Naznačovať, že povahové črty človeka ako pasivita, nízka schopnosť až neschopnosť odolávať vonkajšiemu tlaku, apatia, rezignovanosť, poddávanie sa situácii, ľahká ovplyvniteľnosť by mohli spôsobovať nespôsobilosť na právne úkony považuje odporkyňa 1/ za neštandardné. Zo znaleckého dokazovania nemožno urobiť jednoznačný záver, že Y. X. trpela tak závažnou duševnou chorobou, ktorá by ju robila nespôsobilou na uzavretie kúpnej zmluvy.

Z. T. H. Z. na pojednávaní trvala na podanom znaleckom posudku. Uviedla, že na základe spisového materiálu, posudkov T. I. W. dospela k záveru, že Y. X. v apríli XXXX trpela organickým psychosyndrómom stredného stupňa. Táto choroba sa prejavuje poruchami myslenia, poruchami logických operácií, zmenami úsudku, zmenami emočných prežívaní, ľahostajnosťou, ľahkou ovplyvniteľnosťou. Keďže menovaná trpela touto chorobou, nebola schopná posúdiť správnosť právneho úkonu kúpnej zmluvy zo dňa 8.4.2011. Pokiaľ ide o jej schopnosť posúdiť následky uznania jej podpisu za jej vlastný tak v tomto smere v spise chýbali listinné dôkazy, na základe ktorých by bolo možné ustáliť, či menovaná v tom čase konala pod vplyvom choroby alebo bez klinických prejavov choroby. Osoby, ktoré boli prítomné, keď uznávala Y. X. podpis na kúpnej zmluve za svoj, si mohli všimnúť jej správanie, mohli by ho vyhodnotiť ako normálne, a pokiaľ by menovaná dobre videla na podpis tak by mohla uviesť, že ide o jej podpis, to však neznamená, že vzhľadom na jej diagnózu si uvedomila, čo podpísala. Znalkyňa ďalej uviedla, že jasný okamih je pojem, ktorý sa používa prednostne v neurológii, napr. v súvislosti s úrazom hlavy, najčastejšie, kedy dochádza k vnútro-lebečnému krvácaniu a poškodený postupne upadá do bezvedomia a na chvíľku sa preberie a je schopný primerane reagovať a byť do istej miery zorientovaný. Ak by tento pojem bol použitý pre tento prípad, treba brať do úvahy, že posudzovaná trpela sklerózou mozgových ciev dlhé roky, ktoré ochorenie sa podieľalo na organickom psychosyndróme. Obraz organického psychosyndrómu je chronický stav, ktorého prejavy môžu kolísť na intenzite ale nezmiznú úplne, t.j. že takto chorý človek máva okamihy kratšieho alebo dlhšieho trvania, kedy sa navonok javí „ako normálny“. Čiže ak by mala posudzovaná jasný okamih, musela by v tejto chvíli okamihu si na 100 % uvedomovať seba aj svoje psychické deje. Musela by na 100 % správne prijímať a spracovávať informácie, a správne reagovať na otázky aj v zložitých situáciách. Na základe tohto je nepravdepodobné, aby v tejto danej chvíli mala jasný okamih. Dôležité je uviesť, že jej štruktúra osobnosti, ktorá bez ohľadu na to, či mala alebo nemala jasný okamih, podmieňovala jej správanie, reagovanie, a rozhodovanie sa v situáciách bežného dňa. Už pred rozvojom tohto ochorenia bola ľahko ovplyvniteľná, nechávala za seba rozhodovať iných, pri predchádzajúcich právnych úkonoch,

ktoré nie sú priamo predmetom znaleckého posúdenia bola bez záujmu o to, čo vlastne podpisuje, s tým, že ako uviedla, mala rada všetky deti a chcela im vyjsť v ústrety, preto podpísala, čo jej priniesli. Znalčka poukázala na to, že pre závery posudku boli dostatočné údaje o zdravotnom stave uvedené v zdravotnej dokumentácii a zo spisovej dokumentácie bol dôležitý údaj, keď jeden z príbuzných podal trestné oznámenie na svoje príbuzné, vo veci podpisu zmluvy, a vyšetrovateľom Okresného riaditeľstva PZ bola vec odmietnutá, nakoľko sa poškodená vyjadrila, že niečo podpísala, ale nevie čo, ani si to nepamätá, lebo je „stará a ma slabú pamäť“. Pokiaľ by Y. Birásová od podpisu predmetnej kúpnej zmluvy do jej vyšetrenia T. W. utrpela mozgovú príhodu, tak by to muselo byť na nej viditeľné, prejavíť sa navonok. Prestala by napr. jesť, rozprávať, ovládať niektorú z končatín. Nie je teda pravdepodobné, že by si takúto príhodu okolie nevšimlo. Zo zdravotnej dokumentácie posudzovanej Y. X. nevyplýva, že by navštívila psychiatrickú ambulanciu; je tam len záznam od jej ošetrojúceho všeobecného lekára, ktorý odporučil vyšetrenie menovanej na jej spôsobilosť na právnej úkony. Sú situácie, keď osoby trpiace diagnózou organický psychosyndróm nie sú rušivé a príbuzní nevyhľadajú odbornú pomoc. A uvedené môže znamenať, že choroba sa postupne plynulo rozvíja. Sú situácie, keď osoba postihnutá touto chorobou sa náhle začne inak správať, napr. začne utekať z domu, začne sa pomačovať, je agresívna, nespoznáva príbuzných, nevie kde sa nachádza, a väčšinou vtedy príbuzní vyhľadajú lekársku pomoc. T. W. pri vyšetrení Y. X. použil základne štandardné metódy, a to klinické interview, z ktorej metódy môže zistiť všetky potrebné údaje na stanovenie diagnózy a ďalej použil doplnkový test T., ktorý je verifikovaným štandardným testom na stanovenie stupňa poškodenia intelektových a pamäťových schopností posudzovanej osoby. Pokiaľ by pri vyšetrení MMSE testu vyšiel výsledok nižší ako 8 bodov, ide o vysokú demenciu, pri ktorej neúčinkujú ani lieky na pamäť. Ak je výsledok 24, je to normálny výsledok. Nie je možné určiť na 100% kedy presne stratila Y. X. schopnosť vykonávať právne úkony. U menovanej demencia súvisí s arteriálnou hypertenziou druhého až tretieho stupňa, ktorá spôsobila trvalé poškodenie mozgových ciev, čo sa odzrkadlilo aj v popisovaných príznakoch, ktoré sa prejavujú ako organický psychosyndróm demencia, pričom poškodenie sa rozvíja postupne, chronicky, a časom sa prehľbuje.

U. T. I. W. na pojednávaní uviedol, že pri vyšetrení Y. X. za účelom podania znaleckých posudkov č. XX/XX a č. XX/XX vychádzal zo zdravotnej dokumentácie menovanej, z objektívnych údajom získaných od jej troch prítomných dcér a z vyšetrenia, ktoré bolo urobené v júli XXXX. U. s vyšetrovanou viedol interview, z ktorého zistil potrebné údaje pre vyhodnotenie záveru a zároveň vychádzal z T. testu, ktorý je štandardným testom na posúdenie kognitívnych schopností pacienta, a z ktorého sa dá zistiť jeho pozornosť, krátkodobá pamäť, schopnosť vnímať a reprodukovať. V tomto teste dosiahla XX bodov. Na základe uvedených metód svedok stanovil, že u menovanej je prítomný organický psychosyndróm stredne ťažkého stupňa. Y. X. v zdravotnej dokumentácii nemala záznamy o tom, že by bola psychiatricky vyšetrovaná. Stáva sa, že osoba, ktorá trpí uvedenou diagnózou nemusí byť sociálne rušivá a nie je v tomto prípade potrebné vyšetrenie psychiatra. Pri vypracovaní dodatku pôvodného posudku svedok menovanú nevyšetroval, vychádzal z pôvodného posudku a odpovedal na položené otázky súdu s tým, že sa dalo predpokladať, že aj k posudzovanému dátumu (január XXXX) vyšetrovaná trpela uvedeným psychosyndrómom. Bolo to veľmi pravdepodobné. Z vyšetrenia menovanej sa dá dedukovať, že tento nález bol u vyšetrovanej prítomný už dlhší čas. U. v posudku č. XX/XX na str. 5 uviedol, že allopsychická orientácia vyšetrovanej je nepresná a skreslená z tohto dôvodu, že nebola orientovaná prítomným časom, nevedela uviesť, aký je deň, mesiac a rok. Je úplne bežné, že pacient vie koľko má rokov, ale nevie, aký je dátum. Odpovede vyšetrovanej na jednotlivé otázky z MMSE testu svedok neuviedol do posudku, pretože to nie je štandardný postup. V posudku sa nachádza zhodnotenie tohto testu. Svedok z tohto testu zistil, že vyšetrovaná má slabú pozornosť, počítanie a slabú krátkodobú pamäť. Svedok vzhľadom na svoju prax znalca poukázal na to, že ak posudzovaná osoba dosiahne v T. teste XX bodov, tak jej stav vyhodnocuje ako organický psychosyndróm ľahkého stupňa. Ak je výsledok testu XX, svedok skonštatuje hraničný výsledok medzi stredne ťažkým a ľahkým stupňom organického psychosyndrómu. Predmetný test je iba doplnok k hlavnému vyšetreniu pacienta. Ak by výsledok MMSE testu napovedal, že má ísť o ľahký stupeň organického psychosyndrómu, aj tak by svedok musel na základe vykonaného vyšetrenia skonštatovať v posudku, že menovaná bola ľahko ovplyvniteľná a jej schopnosť vnímať, posúdiť svoje konanie, a jeho následky bola skreslená. Svedok uviedol, že ak pri vyšetrení pacienta odhalí u neho organický psychosyndróm stredne ťažkého stupňa, je 95 % pravdepodobnosť, že pacient trpel týmto ochorením aj tri mesiace pred týmto vyšetrením. Podľa skúseností zo svojej odbornej praxe svedok uviedol, že ak je 85 ročnému človeku pri vyšetrení diagnostikovaný organický psychosyndróm stredne ťažkého stupňa, tak túto chorobu s vysokou pravdepodobnosťou mal aj 5 rokov pred vyšetrením. Či to tak bolo u Y. X. sa nedá

jednoznačne povedať. Údaje navrhovateľky 1/, ktorá uviedla pri vyšetrovaní Y. X., považoval svedok za objektívne, pretože prítomné pri vyšetrovaní boli aj zvyšné dve dcéry Y. X.. K záverom, ku ktorým svedok došiel v posudku a v jeho dodatku by veľmi pravdepodobne došiel aj bez údajov získaných od dcéry Y. X., pretože tieto údaje mali len doplňujúci charakter. Rozhodujúce je psychiatrické vyšetrenie posudzovanej osoby a zohľadňuje sa aj T. test. K vyšetreniu Y. X. neboli prizvaní jej synovia, z toho dôvodu, že Y. X. bola už staršou osobou a svedok ju prišiel navštíviť do domáceho prostredia, s tým že posudok podával pre okresný súd ohľadne jej spôsobilosti na právne úkony. Predtým sa svedok skontaktoval s jednou z dcér Y. X., ktorej kontakt si našiel na internete, a od ktorej chcel predložiť zdravotnú dokumentáciu Y. X. a dohodol si s ňou návštevu u vyšetrovanej.

U. Q. P., vnučka Y. X., a neter navrhovateľiek, uviedla, že občas babku navštívila. Nepamätala si presne, či Y. X. navštívila aj v apríli XXXX. Z osobného kontaktu s ňou mala svedkyňa pocit, že bola normálna. Nemyslí si, že by bola dementná, pretože ju poznala, správala sa primerane, nebola agresívna. Keď bola svedkyňa s babkou, tak na jej otázky odpovedala normálne, pozerala sa na telenovely. U. si myslí, že Y. X. vedela, aký je dátum.

U. Y. U., ktorá podľa správy Obecného úradu V. U. zo dňa XX.X.XXXX osvedčovala dňa XX.X.XXXX podpis Y. X. na predmetnej kúpnej zmluve, uviedla, že pracovala ako matrikárka na Obecnom úrade v V. U. až do X.X.XXXX, pričom Y. X. z V. U. poznala, no nespomínala si na podrobnosti a okolnosti, za akých došlo k osvedčeniu pravosti jej podpisu na kúpnej zmluve v apríli XXXX. Poslednýkrát Y. X. bola osobne navštíviť asi v roku XXXX, keď mala XX. výročie sobáša s manželom. T. svedkyňa uviedla, že keď prídu občania za účelom overenia podpisu na obecný úrad, svedkyňa s nimi komunikuje, pýta sa ich, či vedia, čo je obsahom listiny, na ktorej osvedčuje ich podpis. U. vlastným pozorovaním v rámci komunikácie s dotyčnou osobou by svedkyňa vedela odhadnúť, či je pri zmysloch, či si uvedomuje, čo podpisuje, alebo uznáva za svoj vlastný podpis. V rámci praxe svedkyne sa jej stalo raz, že mala podozrenie o spôsobilosti občana pri osvedčovaní jeho podpisu. Osvedčenie podpisu odložila, vyžiadala si stanovisko jej lekára, ktorý svedkyňu potvrdil, že dotyčná žena bola spôsobilá.

Navrhovateľka 1/ na pojednávaní trvala na podanom návrhu v znení jeho pripustenej zmeny. D., že Y. X., keď podpisovala predmetnú kúpnu zmluvu, trpela duševnou chorobou, ktorá ju robila nespôsobilou na tento právny úkon. Žiadala, aby boli predmetné pozemky zahrnuté do dedičstva po nej. Y. X. nebola sebestačná, potrebovala pomoc iného, starala sa o ňu cez týždeň navrhovateľka X/, varila jej, prala, opatrovala ju. B. 1/ chodila do práce a cez víkend sa starala o Y. X.. Podľa názoru navrhovateľky 1/ od roku XXXX alebo XXXX sa u Y. X. začínala prejavovať starecká demencia. Zvykli za ňou chodiť netere, ktoré ju ovplyvňovali. Asi od roku XXXX si všimla, že Y. X. riadil jej manžel, teda otec navrhovateľky až do jeho smrti v roku XXXX. Keďže v domácnosti bývala aj navrhovateľka 1/, upratovala tam tiež. V roku 2003 bola Y. X. v poriadku. Navrhovateľka 1/ uviedla, že odporca 2/ navštívil Y. X. asi v júli XXXX, napadol nožom navrhovateľku 1/, ktorá privolała políciu. Príčinou ich nezhôd boli nehnuteľné majetky. T. X. zvykol navštíviť Y. X., vypil s ňou kávu, robil jej spoločnosť, ale posledných 7 rokov bol ťažko chorý, mal rakovinu hrubého čreva.

Navrhovateľka 2/ žiadala návrhu vyhovieť. Uviedla, že v roku 2011 bol zdravotný stav Y. X. nie veľmi dobrý, bola psychicky labilná, ľahko ovplyvniteľná. B. 2/ ju opatrovala, chodila za ňou každý deň, navarila jej, oprala veci, pretože tieto činnosti nebola schopná sama vykonávať, chodila o barlách. V dedičskom konaní po otcovi navrhovateľiek sa deti s matkou Y. X. dohodli, že nehnuteľnosti, role, nadobudne ona a že následne všetky nehnuteľnosti prevedie na všetky deti. W. Y. X. spolu s manželom darovacou zmluvou previedli vlastníctvo k chalupe v V. U. na navrhovateľku X/, v tom čase Y. X. nebola ľahko ovplyvniteľná.

Odporkyňa 1/ na pojednávaní uviedla, že navrhovateľka 1/ sa o Y. X. nikdy nestarala, nevarila jej ani čaj, ani jej neprala.

Odporca 2/ na pojednávaní s návrhom nesúhlasil. Uviedol, že jeho matka Y. X. nebola chorá. Navštevoval ju aj napriek tomu, že mal zdravotné problémy. Priviezol ho k nej niektorý z jeho príbuzných. Chodil k nej aj v roku 2011, navštívil ju trikrát aj štyrikrát do mesiaca. S matkou sa odporca 2/ aj rozprával, zdala sa mu v poriadku. Odporca 2/ nebol prítomný pri podpise kúpnej zmluvy, ktorou Y. X. prevádzala spoluvlastnícky podiel k predmetným pozemkom na T. X.. O tom, že došlo k uvedenému prevodu sa odporca 2/ dozvedel až na súde.

Odporca 3/ sa k danej veci nevedel poriadne vyjadriť, Y. X. nenavštevoval. V dedičskom konaní po T. X., jeho otcovi, sa vzdal dedičstva v prospech ostatných súrodencov.

Odporkyňa 4/ s návrhom nesúhlasila. Uviedla, že každý deň z práce chodila k Y. X., ktorá bola jej starou matkou. Starala sa o ňu, rozprávala sa s ňou, a Y. X. na položené otázky reagovala adekvátne, pozerala svoje seriály, vedela sa modliť. Mala aj opatrovatelku, navrhovateľku 2/, ktorá chodila za Y. X., bola asi hodinu, dve pri nej, doniesla jej obed. Cez víkendy Y. X. nosila obedy odporkyňa X/. Y. X. sa neliečila nikdy u psychiatra. Navrhovateľka 1/ neprispievala Y. X. na úhradu jej nákladov žiadnou sumou. Odporkyňa 4/ uviedla, že bola pri tom, keď Y. X. povedala T. X., že naňho prevedie spoluvlastnícky podiel k predmetným pozemkom. Odporkyňa 4/ potvrdila, že dlhé roky má zlé vzťahy s navrhovateľkou 1/ a taktiež má zlé vzťahy aj s navrhovateľkou X/. S Y. X. mala odporkyňa 4/ veľmi dobrý vzťah, mala ju rada a aj ona ju. Navrhovateľka 1/ Y. X. X týždňov pred jej smrťou zverila do opatery navrhovateľky 2/ a tam u nej zomrela.

Odporca 6/ s návrhom nesúhlasil. Bol pri tom vtedy, keď Y. X. sľúbila jeho otcovi T. X., že na neho prevedie spoluvlastnícky podiel k lesom (presný dátum si nepamätal). Je to tak správne, keďže odporca 6/ aj s otcom chodili na brigády, sadili tam stromy. Navrhovateľka 1/ na brigády nešla. Y. X. navštevoval odporca 6/ asi raz, dvakrát za mesiac, aj v roku XXXX, keďže bol pomáhať s obrábaním záhrady vedľa domu, v ktorom žila a vtedy sa s ňou rozprával, a reagovala adekvátne na jeho otázky, nejavila žiadne známky demencie.

Odporkyňa 7/ v písomnom vyjadrení zo dňa 11.12.2015, súdu doručenom dňa 18.12.2015 uviedla, že navrhovateľka 1/ sa o rodičov nikdy nestarala, obrala ich o všetok majetok. Keď jej dal otec 300.000 Sk, aby ich zamenila za eurá a pýtal ich späť, odmietla mu ich vrátiť. Po smrti otca Y. X. chcela, aby jej navrhovateľka 1/ zamenené peniaze vrátila, čo nespravila. Preto matka chcela, aby jej navrhovateľka 1/ vrátila polovicu darovaného domu. Keď sa to navrhovateľka 1/ dozvedela a keď zistila, že Y. X. podiely k lesom previedla na T. X., nechala Y. X. pozbaviť spôsobilosti na právne úkony. Všetky výdavky na domácnosť boli hradené z dôchodku Y. X.. V. mala Y. X. bezplatné právo doživotného užívania v rodinnom dome, navrhovateľka 1/ ju dala odviezť k navrhovateľke X/, kde od žiaľu zomrela.

Odporkyňa 7/ na pojednávaní uviedla, že Y. X. bola normálna, netrpela demenciou. Navštevovala ju, keď nebola pri nej opatrovatelka resp. odporkyňa 4/, starala sa o babku. Počas rozhovoru s ňou sa jej javila v poriadku. Počúvala v televízii omšu, telenovely, niekedy sa jej zvykla posťažovať na to, že navrhovateľka 1/ sa o ňu nedostatočne stará. Odporkyňa 7/ bola pri tom, keď navrhovateľka 1/ Y. X. povedala, že má užiť lieky, ktoré jej predpísal T.. R.. L. odporkyne 7/ to boli nejaké „oblbováky“. C. 7/ bola prítomná, keď sa Y. X. vyjadriala, že chce riešiť majetky a časť pozemkov chce dať aj T. X. otcovi odporkyne X/, ktorý sa o ňu najviac staral, pomáhal jej vo všetkom. V prípade, keď pomoc potrebovala, prišiel a pomohol jej. Odporkyňa 7/ si nepamätala, či bola prítomná, keď sa 8.4.2011 podpisovala predmetná kúpna zmluva. Odporkyňa 7/ má s navrhovateľkou 1/ zlé vzťahy; príčinu toho vidí odporkyňa 7/ v tom, že navrhovateľka 1/ chce mať všetko pre seba a je klamárka.

Navrhovateľka 3/ na pojednávaní žiadala návrhu vyhovieť. Uviedla, že tvrdenia odporkyne 7/ v jej písomnom podaní zo dňa 18.12.2015 sú zväčša klamlivé. V dedičskom konaní po T. X. sa dedičia dohodli, že všetok jeho majetok sa prepíše na matku Y. X., ktorá keď zomrie, tak sa súrodenci rozdelia rovnakým dielom.

Právny zástupca odporkyne 1/ žiadal návrh v celom rozsahu zamietnuť. Z vykonaného dokazovania bolo preukázané, že Y. X. v čase podpisu predmetnej kúpnej zmluvy ako aj následne pri uznávaní podpisu za svoj vlastný bola plne spôsobilá na právne úkony. Obsah kúpnej zmluvy odráža jej zámer takýmto spôsobom rozdeliť majetok medzi deti, keďže za života darovala rodinný dom navrhovateľke 1/ s tým, že o predmetné lesné pozemky sa starali a brigád na nich sa zúčastňovali T. X. s deťmi. Z výsluchu svedka T.. W. bolo preukázané, že posudok, ktorý vypracoval pre účely iného konania nemožno použiť pre účely tohto konania. Žiadne podklady a výsledky vyšetrenia duševného stavu Y. X. neboli obsiahnuté v znaleckom posudku T.. W. a nedisponoval nimi ani uvedený svedok T.. W., preto by nebolo možné iným znalcom preskúmať správnosť jeho znaleckých záverov. Z tohto dôvodu ani znalecký posudok znalkyne T.. Z., ktorá bola ustanovená v tomto konaní, nie je použiteľný pre vyhodnotenie duševného stavu Y. X. v čase vykonania predmetného právneho úkonu, pretože vychádzal zo znaleckého posudku a jeho dodatku, ktoré vyhotovil T.. W.. Aj svedkyňa Y. U., ktorá osvedčovala podpis alebo jej na kúpnej

zmluve uviedla, že pri osvedčovaní podpisov komunikuje s osobami, ktorým podpis overuje, a ak by mala podozrenie, že dotyčná osoba nie je spôsobilá na tento úkon, podpis by neosvedčila. V danom prípade sa to však nestalo, pretože podpis Y. X. bol riadne úradne osvedčený.

Podľa § 80 písm. c/ O.s.p. Návrhom na začatie konania možno uplatniť, aby sa rozhodlo najmä o určení, či tu právny vzťah alebo právo je alebo nie je, ak je na tom naliehavý právny záujem.

Podľa § 38 ods. 1 Občianskeho zákonníka Neplatný je právny úkon, pokiaľ ten, kto ho urobil, nemá spôsobilosť na právne úkony.

Podľa § 38 ods. 2 Občianskeho zákonníka Takisto je neplatný právny úkon osoby konajúcej v duševnej poruche, ktorá ju robí na tento právny úkon neschopnou.

Navrhovateľky sa po pripustenej zmene návrhu domáhali určenia, že spoluvlastnícky podiel k predmetným pozemkom patrí do dedičstva po poručiťelke Y. X., rod. C., zomrelej dňa XX.XX.XXXX, s tým, že kúpna zmluva zo dňa X.X.XXXX, ktorou mala poručiťelka za života previesť spoluvlastnícky podiel na T. X. je absolútne neplatným právnym úkonom z dôvodu, že v čase podpisu zmluvy Y. X. trpela duševnou poruchou, ktorá ju robila nespôsobilou na takýto právny úkon. Predtým než súd pristúpil k vyhodnoteniu uplatneného nároku po vecnej stránke, súd musel skúmať, či sú splnené zákonné procesné podmienky konania, a to vecná legitímácia účastníkov v konaní a existencia naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení.

V konaní o určení, že hnutelná alebo nehnuteľná vec patrí do dedičstva musia byť jeho účastníkmi všetci do úvahy prichádzajúci dedičia poručiťelky, prípadne ich nástupcovia, pretože majú postavenie tzv. nerozlučných spoločníkov podľa § 91 ods. 2 O.s.p. (uznesenia Najvyššieho súdu SR spis. zn. 3Cdo 222/2010 zo dňa XX.X.XXXX, spis. zn. XCdo XX/XXXX zo dňa XX.X.XXXX). Táto podmienka v danom prípade splnená bola. Zo spisu Okresného súdu Trenčín sp. zn. XXD/XXX/XXXX po poručiťelke Y. X. a z osvedčenia o dedičstve č.k. XXD XX/XXXX-XX vydaného notárkou Y. H. L. dňa XX.XX.XXXX po T. X. mal súd za preukázané, že účastníkmi konania na jednej a druhej strane sporu boli všetci dedičia po Y. X., a právni nástupcovia zomrelého dediča T. X..

Procesným predpokladom úspešnosti určovacej žaloby je aj existencia naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení v zmysle § 80 písm. c/ O.s.p.. Účastník konania má naliehavý právny záujem na určení, ktorého sa návrhom domáha vtedy, ak v prípade, že súd jeho návrhu vyhovie, zmení sa jeho právne postavenie, resp. kde by bez požadovaného určenia bolo právo navrhovateľa ohrozené, alebo by sa jeho postavenie stalo neistým. Rešpektujúc zásadu hospodárnosti konania sa súd musí zaoberať otázkou existencie naliehavého právneho záujmu na určovacej žalobe už po začatí konania, pričom naliehavý právny záujem na požadovanom určení musí byť daný aj v čase rozhodovania. Procesná povinnosť preukázať, že v čase rozhodovania súdu je naliehavý právny záujem na určení právneho vzťahu alebo práva, zaťažuje toho, kto sa tohto určenia domáha. Podľa názoru súdu navrhovateľky majú naliehavý právny záujem na požadovanom určení. Jediné rozsudkom súdu, ktorým bude určené, že spoluvlastnícky podiel k predmetným nehnuteľnostiam patrí do dedičstva po neb. Y. X. bude docielená ochrana vlastníckych práv navrhovateľiek, pretože na základe kúpnej zmluvy zo dňa X.X.XXXX bol ako vlastník tohto podielu v katastri nehnuteľností zapísaný T. Birás, a v dedičskom konaní po ňom spoluvlastnícky podiel nadobudla odporkyňa X/, a teda došlo k ďalšej právnej zmene, zaevidovanej aj v katastri nehnuteľností. Jediným vhodným a účinným právnym prostriedkom ochrany práv navrhovateľiek v danom prípade je návrh o určení, že spoluvlastnícky podiel k nehnuteľnostiam patrí do dedičstva po Y. X.. Takýmto rozsudkom bude odstránený stav právnej neistoty na strane navrhovateľiek, odstránený spor medzi účastníkmi, v katastri nehnuteľností bude obnovený právny stav platný pred uzavretím spornej kúpnej zmluvy, a jedine tak bude môcť byť spoluvlastnícky podiel prejednaný v dedičskom konaní po poručiťelke. Nemožno súhlasiť s argumentáciou odporcu T. X., že absentuje naliehavý právny záujem na požadovanom určení z dôvodu, že navrhovateľky majú právo domáhať sa započítania daru do dedičského podielu. V prípade posudzovaného právneho úkonu zo dňa X.X.XXXX totiž ide o zmluvu kúpnu a nie o zmluvu darovaciu, čo je zrejme nie len z označenia zmluvy ale aj jej obsahu, vymedzených práv a povinností zmluvných strán.

V rámci rozhodovania o tom, či nehnuteľnosti patria do dedičstva po poručiťelke Y. X. súd musel predbežne posúdiť platnosť kúpnej zmluvy zo dňa X.X.XXXX, predmetom ktorej bol prevod vlastníckeho

práva k podielom X/XX-in k nehnuteľnostiam nachádzajúcim sa v k. ú. V. U., zapísaných na LV č. XXXX ako parc. č. XXXXX lesné pozemky o výmere XXXXXX m², na LV č. XXXX ako parc. č. XXXXX trvalé trávne porasty o výmere XXXX m², na LV XXXX ako parc. č. XXXXX lesné pozemky o výmere XXXXXX m². Platnosť kúpnej zmluvy napádali navrhovateľky. Poukazovali na to, že v čase vykonania právneho úkonu trpela Y. X. duševnou poruchou, ktorá je trvalého charakteru, a v dôsledku ktorej nebola schopná posúdiť následky svojho konania, nebola spôsobilá uzavrieť tento právny úkon.

Jedným z hlavných predpokladov platnosti právneho úkonu je spôsobilosť osoby, ktorá úkon robí, na právne úkony, pričom nedostatok spôsobilosti na právne úkony má podľa § 38 ods. 1 Občianskeho zákonníka za následok absolútnu neplatnosť tohto právneho úkonu. Rovnaký dôsledok v podobe absolútnej neplatnosti právneho úkonu nastáva v zmysle § 38 ods. 2 Občianskeho zákonníka aj za okolností, že osoba síce formálne zbavená spôsobilosti na právne úkony nie je, avšak právny úkon urobila v duševnej poruche, ktorá ju robila na tento úkon neschopnou. Keďže rozsudok Okresného súdu Trenčín č.k. XXP/XX/XXXX-XX zo dňa XX.X.XXXX, ktorým bola Y. X. pozbavená spôsobilosti na právne úkony, nadobudol právoplatnosť dňa XX.X.XXXX, a teda poručiťka Y. X. v čase podpisu kúpnej zmluvy zo dňa X.X.XXXX zbavená spôsobilosti na právne úkony ešte nebola, súd skúmal, či poručiťka v čase uskutočnenia sporného právneho úkonu, trpela duševnou poruchou, ktorá by ju robila na tento úkon nespôsobilou.

Súd mal z vykonaného dokazovania za preukázané, že Y. X. v dňoch X.X.XXXX a XX.X.XXXX trpela duševnou poruchou, ktorá ju robila nespôsobilou na uzavretie kúpnej zmluvy zo dňa X.X.XXXX, ktorou previedla spoluvlastnícke podiely k predmetným pozemkom na T. X.. U. pri posúdení duševného stavu Y. X. vychádzal zo znaleckého posudku č. XX/XX vypracovaného dňa X.X.XXXX znalkyňou z odboru zdravotníctvo a farmácia, odvetvie psychiatria T.. H. Z.. Menovaná znalkyňa ako podklad pre formulovanie záverov použila zdravotnú dokumentáciu Y. X., súdny spis, ako aj závery psychiatrického vyšetrenia Y. X., ktoré vykonal znalec T.. I. Kvasnička v júli XXXX, t.j. necelé tri mesiace po uzavretí predmetnej kúpnej zmluvy. U Y. X. bol T.. I. W. v posudku zo dňa X.X.XXXX diagnostikovaný organický psychosyndróm stredne ťažkého stupňa, ktorý sa prejavuje poruchami logických operácií, myslenia, úsudku, zmenami emočných prežívaní, ľahostajnosťou, ľahkou ovplyvniteľnosťou. Vzhľadom na charakter tejto duševnej poruchy, ktorá je chronickým ochorením so zhoršujúcim sa priebehom, ako to uviedla znalkyňa a vzhľadom na zhodné vyjadrenia znalkyne T.. H. Z. ako aj T.. W., ktorý je tiež znalcom v príslušnom odbore je zrejme, že táto duševná porucha bola u Y. X. prítomná aj v apríli XXXX. Tvrdenia odporkyne 1/ o tom, že je veľmi pravdepodobné, že od apríla XXXX do vyšetrenia znalcom T.. W. v júli XXXX mohla u Y. X. nastať náhla cievná príhoda, úraz, či iná udalosť, bez toho, aby došlo k hospitalizácii a ich zadokumentovaniu, v dôsledku ktorých udalostí by sa zmenil stav vyšetrovanej, považoval súd za ničím nepodložené tvrdenia, ktoré z dokazovania nijako nevyplývali a boli vyvrátené znalkyňou T.. H. Z., ktorá uviedla, že pokiaľ by Y. X. od podpisu predmetnej kúpnej zmluvy v apríli XXXX do jej vyšetrenia T.. W. v júli XXXX skutočne utrpela mozgovú príhodu, tak by to muselo byť na nej viditeľné, prejavilo sa navonok a to tým, že by prestala napr. jesť, rozprávať, ovládať niektorú z končatín a to by neostalo bez povšimnutia okolia. Napriek tomu, že na vyšetrení Y. X. v júli XXXX boli prítomné len navrhovateľky, a ich bratia sa ho nezúčastnili, súd považoval posudok a dodatok k nemu, vypracované T.. I. W. za hodnoverné a objektívne dôkazy. L. T.. I. W. údaje, ktoré pri vyšetrení poskytla dcéra Y. X. mali len doplňujúci charakter. Rozhodujúce je psychiatrické vyšetrenie posudzovanej osoby. T.. I. W. vykonal predmetné psychiatrické vyšetrenie - interview s Y. X., počas rozhovoru s Y. X. mohol sledovať aj jej správanie a touto metódou, ktorá je podľa znalkyne T.. H. Z. štandardnou metódou pre stanovenie predmetnej diagnózy, zistil všetky potrebné údaje potrebné pre záver, že Y. X. trpí uvedenou duševnou poruchou, v dôsledku artériosklerózy. Ďalej pri vyšetrení použil doplnkový test T., ktorý je podľa znalkyne verifikovaným štandardným testom na stanovenie stupňa poškodenia intelektových a pamäťových schopností posudzovanej osoby. To, že T.. I. W. do posudku neuviedol, ako Y. X. odpovedala na jednotlivé otázky z T. testu T.. I. W. zdôvodnil tým, že to nie je štandardný postup, pričom v posudku sa nachádza zhodnotenie tohto testu, a síce zistenia, že vyšetrovaná má slabú pozornosť, počítanie a slabú krátkodobú pamäť. Dosiahnutý počet bodov z tohto T. testu zhodnotil T.. I. W. rovnako ako znalkyňa T.. H. Z., a síce, že ide o stredne ťažký stupeň predmetnej duševnej poruchy. Podstatné je, že T. test je doplnkovým vyšetrením, pričom T.. I. W. uviedol, že ak by výsledok T. testu napovedal, že má ísť o ľahký stupeň organického psychosyndromu, aj tak by musel na základe vykonaného vyšetrenia skonštatovať v posudku, že Y. X. bola ľahko ovplyvniteľná a jej schopnosť vnímať, posúdiť svoje konanie, a jeho následky bola skreslená. P. k tomu, že T.. I. W. je zapísaný v zozname znalcov Ministerstva spravodlivosti SR pre odvetvie psychiatria od roku 1994, a má teda

dlhoročné odborné skúsenosti s výkonom tejto činnosti, ako aj s poukazom na to, že znalkyňa T.. H. Z. zhodnotila metódy použité T.. W. pri vypracovaní posudku a dodatku k nemu ako štandardné, súd nemal dôvod pochybovať o správnosti záverov T.. I. W. posudku a dodatku k posudku. Uvedené závery nespochybňuje ani to, že Y. X. nemala v zdravotnej dokumentácii záznamy z psychiatrických vyšetrení pred dátumom jej vyšetrenia T.. I. W., pretože ako zhodne uviedli znalkyňa T.. H. Z. a aj T.. I. W., stáva sa, že osoby s touto duševnou poruchou nie sú sociálne rušivé, ani agresívne, a nie je potom potrebné vyhľadať pomoc psychiatra a poruchy sociability, ktoré by vyžadovali odbornú pomoc psychiatra T.. I. W. u Y. X. nezistil. U. T.. I. W. a aj znalkyňa T.. H. Z. svoje závery opreli aj o skutočnosť, že u menovanej duševná porucha súvisí s arteriálnou hypertenziou 2. až 3. stupňa, ktoré ochorenie bolo zachytené v zdravotnej dokumentácii Y. X. pred dátumom podpisu predmetnej kúpnej zmluvy a ktoré zapríčinilo trvalé poškodenie mozgových ciev menovanej. Navrhovateľka 1/, ktorá žila v jednom dome spolu s Y. X. ako aj navrhovateľka X/, ktorá ju opatrovala, spozorovali (navrhovateľka 1/ asi od roku XXXX) u Y. X. ľahkú ovplyvniteľnosť, príznaky stareckej demencie. Hoci odporcovia 1/, 2/, 4/, 6/, 7/ a svedkyňa Q. P. tvrdili, že Y. X. bola normálna, netrpela demenciou, pri rozhovore s ňou sa im javila v poriadku, tieto ich tvrdenia kolidujú s tvrdeniami navrhovateľiek a sú v rozpore so závermi znaleckých posudkov. Účastníci a menovaná svedkyňa nie sú odborne spôsobilí posúdiť duševný stav Y. X. v rozhodnom období, zhodnotiť psychické funkcie poručiťky, pretože na to nemajú potrebné odborné znalosti. Navyše odporcovia 4/, 6/, 7/ sú zainteresovaní v danej veci v tom smere, že sú priamymi potomkami odporkyne 1/, ktorej v súčasnosti svedčí zápis spoluvlastníckeho práva k predmetným podielom na lesných pozemkoch, z ktorých môže poberať úžitky, a pri konštatovaní neexistencie duševnej poruchy u Y. X. v čase podpisania kúpnej zmluvy a zamietnutím návrhu navrhovateľiek by tento stav ostal zachovaný, čo by pre nich znamenalo priaznivé ekonomické následky v podobe úžitkov z pozemkov, napr. v rámci dedenia po odporkyňi X/. Skutočnosť, že sa Y. X. nebola schopná o seba postarať, navariť si, oprat', a vyžadovala každodennú opateru, pomoc, dohľad nespochybňovala žiadna zo sporových strán. Napokon o výrazne obmedzenej schopnosti zapamätať si a zreprodukovať prežitú skutočnosť na strane Y. X. vypovedá aj uznesenie Okresného riaditeľstva PZ v Trenčíne ČVS: ORP-190/1-OVK-TN-2011 zo dňa 14.6.2011, teda necelý mesiac pred psychiatrickým vyšetrením T.. I. W., v odôvodnení ktorého uznesenia je zachytená výpoveď Y. X. pred vyšetrovateľom o tom, že si vzhľadom na vysoký vek, slabú pamäť nič nepamätá, a na túto rozhodnú skutočnosť poukázala aj znalkyňa T.. H. Z.. Aj z predloženého uznesenia Obvodného oddelenia PZ B. K.: C.-XXXX/NE-TN-XXXX zo dňa XX.XX.XXXX vyplýva, že Y. X. vo svojej výpovedi k danej veci pre trestný čin nebezpečného vyhrážania, uviedla, že si na nič nepamätá. Tvrdenia odporcov, že Y. X. mala zámer podiely v lesných pozemkoch dať T. X. a jeho deťom, pretože títo sa o pozemky starali a zúčastňovali sa brigád, nemajú oporu vo vykonanom dokazovaní a nezodpovedajú im ani X ks ústrižkov poštových poukážok zo dňa XX.XX.XXXX po XXX Eur, ktorými vyplatila Y. X. výnos z predmetných lesných pozemkov nielen T. X., ale aj navrhovateľke 2/ a Y. X.. Zo strany pôvodného odporcu T. X. tvrdená existencia jasného okamihu Y. X. v čase podpisu zmluvy a následne pri uznaní podpisu za svoj vlastný nebola v konaní preukázaná. Znalkyňa na pojednávaní dostatočne vysvetlila, v akých súvislostiach sa uvažuje o jasnom okamihu a s poukazom na predmetnú diagnózu Y. X., a vzhľadom na štruktúru osobnosti Y. X. znalkyňa vyslovila záver, že je nepravdepodobné, aby mala Y. X. jasný okamih pri podpise kúpnej zmluvy a uznávaní podpisu na kúpnej zmluve za svoj vlastný, pričom svoj podpis mohla spoznať, čo však neznamená, že si uvedomovala následky zmluvy, ktorú podpísala. Nemožno sa potom stotožniť ani s tvrdením právneho zástupcu odporkyne 1/, v zmysle ktorého poručiťka bola na uskutočnenie právneho úkonu duševne spôsobilá, čo má potvrdzovať fakt, že svedkyňa Y. U. ako pracovníčka matricy jej podpis overila. U. Y. Sasková si na okolnosti osvedčovania podpisu vôbec nespomínala. Hoci svedkyňa uviedla, že pri osvedčovaní podpisov komunikuje s osobami, ktorým podpis overuje, za situácie, keď Y. X. nebola sociálne rušivá, ani agresívna, a svedkyňa na posúdenie duševného stavu Y. X. nemá potrebné odborné znalosti, svedkyňa nemohla bezpečne zistiť, či Y. X. konala v duševnej poruche. Skutočnosť, že podpis Y. Birásovej overila, potom neznamená, že by poručiťka bola duševne spôsobilá na vykonanie sporného právneho úkonu.

S poukazom na všetky uvedené skutočnosti mal súd za dostatočne preukázané, že závery znaleckého posudku T.. H. Z. korešpondujú s inými vykonaným dôkazmi vo veci. Podľa znalkyne T.. H. Z. v dôsledku zistenej duševnej poruchy Y. X. nebola spôsobilá uzavrieť kúpnu zmluvu zo dňa X.X.XXXX. Y. X. nebola schopná posúdiť obsah a následky právneho úkonu. Predmetný právny úkon je z tohto dôvodu podľa § 38 ods. 2 Občianskeho zákonníka absolútne neplatný. T. X. sa na základe kúpnej zmluvy nestal vlastníkom spoluvlastníckych podielov predmetných pozemkov, a nenadobudla ich v dedičskom konaní po ňom ani odporkyňa X/. Spoluvlastnícke podiely 3/92 k nehnuteľnostiam patria do dedičstva po zomrelej Y. X.. L. súd návrhu navrhovateľiek výkonom I. vyhovel.

Účastníci boli podľa § 120 ods. 4 O.s.p. písomne s doručením predvolania na pojednávanie a ústne na pojednávaní poučení, že sú povinní opísať rozhodujúce skutočnosti o veci samej a označiť dôkazy na preukázanie svojich tvrdení najneskôr do skončenia prvého pojednávania a o následkoch nesplnenia tejto povinnosti. Zároveň podľa § 120 ods. 1 O.s.p. platí, že súd rozhodne, ktoré z navrhnutých dôkazov vykoná a ktoré nie, pričom výnimočne môže súd vykonať aj iné dôkazy, ako navrhujú účastníci, ak je ich vykonanie nevyhnutné pre rozhodnutie vo veci. Súd nevykonal dôkaz výsluchom svedkyne poštovej doručovateľky, ktorá v období od decembra 2010 do septembra 2011 doručovala poštu Y. X., ako to navrhoval právny zástupca odporkyne X/, pretože vzhľadom na závery T. W. ako aj T. Z. v ich posudkoch menovaná nemusela pôsobiť sociálne rušivo, pričom poštárka nemala potrebné vzdelanie na to, aby mohla vyjadriť k duševnému stavu Y. X.. Súd podľa návrhu navrhovateľky 1/ nepripojil vyšetrovacie spisy Okresného riaditeľstva PZ v Trenčíne K.: C.-XXX/X-OVK-TN-XXXX, C. oddelenia PZ B. K.: C.-XXXX/NE-TN-XXXX, pretože časti výpovedí Y. X. obsiahnutej v uznesení Okresného riaditeľstva PZ v Trenčíne K.: C.-XXX/X-OVK-TN-XXXX zo dňa XX.X.XXXX a v uznesení C. oddelenia PZ B. ČVS: C.-XXXX/NE-TN-XXXX zo dňa XX.XX.XXXX boli postačujúce pre ich vyhodnotenie v spojení s iným dôkazmi. Súd nevykonal v zmysle návrhu odporkyň 4/ , 7/ ani dokazovanie pripojením vyšetrovacieho spis Obvodného oddelenia PZ v B. ohľadom oznámenia navrhovateľky X/, podľa ktorého mala odporkyňa 7/ ukradnúť Y. X. kuchynský riad, a nevyžiadal z katastra nehnuteľností výpisy všetkých nehnuteľností, ktoré sú evidované na navrhovateľky 1/ až 3/ a ich rodinu, pretože je zrejmé, že tieto dôkazy s vecou nesúvisia, neboli potrebné pre rozhodnutie o uplatnenom nároku. U. nevykonal dokazovanie oboznámením listín, ktoré priložila odporkyňa 7/ k jej podaniu zo dňa XX.XX.XXXX, ktoré zahŕňajú listy navrhovateľky 1/ adresované odporkyňi 7/ (niektoré sú nepodpísané), žiadosť odporkyne 7/ o prešetrovanie búracieho povolenia strechy z azbestovej strešnej krytiny doručenú Obvodnému úradu životného prostredia Trenčín dňa XX.X.XXXX, písomnú správu navrhovateľky 1/ o výkone funkcie opatrovníka zo dňa XX.XX.XXXX, pretože tieto listiny nemajú priamu ani nepriamu hodnovernú výpovednú hodnotu o duševnom stave Y. X. v posudzovanom období a nesúvisia s predmetom konania.

Súd podľa § 151 ods. 3 O.s.p. vyslovil, že o trovách konania vzhľadom na väčší počet účastníkov rozhodne samostatným uznesením po právoplatnosti rozsudku.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu je možné podať odvolanie do 15 dní odo dňa doručenia prostredníctvom Okresného súdu Trenčín na Krajský súd v Trenčíne v 11 vyhotoveniach.

Podľa § 42 ods. 3 O.s.p. musí byť z podaného odvolania zjavné, ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka a čo sleduje, a musí byť podpísané a datované. Podanie treba predložiť s potrebným počtom rovnopisov a príloh tak, aby jeden rovnopis zostal na súde a aby každý účastník dostal jeden rovnopis s prílohami, ak je to potrebné. Ak účastník nepredloží potrebný počet rovnopisov a príloh, súd vyhotoví kópie na jeho trovy.

Podľa § 205 ods. 1 O.s.p. v odvolaní sa má popri všeobecných náležitostiach (§ 42 ods. 3) uviesť, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, v čom sa toto rozhodnutie alebo postup súdu považuje za nesprávny a čoho sa odvolateľ domáha.

Podľa § 205 ods. 2 O.s.p. odvolanie proti rozsudku alebo uzneseniu, ktorým bolo rozhodnuté vo veci samej, možno odôvodniť len tým, že

- a) v konaní došlo k vadám uvedeným v § 221 ods. 1,
- b) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- c) súd prvého stupňa neúplne zistil skutkový stav veci, pretože nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- d) súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- e) doteraz zistený skutkový stav neobstoí, pretože sú tu ďalšie skutočnosti alebo iné dôkazy, ktoré doteraz neboli uplatnené (§ 205a),
- f) rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Podľa § 251 ods. 2 O.s.p. ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie.